

Asia: OM 31/41/2015

Lapsenhuoltolain uudistaminen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Ei lausuttavaa.

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei huomautettavaa.

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

6a § Eräiden isyysratkaisujen vaikutus lapsen huoltoon.

Säännöksen 2 momentin mukainen vanhempien yhteinen lapsen huolto toteutetaan väestötietojärjestelmään automaattipäätelyllä, kun säännöksessä mainitut edellytykset täyttyvät.

Säännöksen 3 momentissa kuvatuissa tapauksissa huollon päättymisen isyyden tultua kumotuksi toteutetaan väestötietojärjestelmään automaattipäätelyllä.

7 § : Sopimus lapsen huollosta

Säännöksen 2 momentin mukaan vanhemmat voivat sopia muun henkilön kanssa:

- 1) että lapsen huolto uskotaan vanhempien tai toisen vanhemman ohella kyseiselle henkilölle; tai
- 2) että kyseisellä henkilöllä on sama oikeus kuin huoltajalla saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja viranomaisilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta joko kaikissa tai sopimuksessa määritellyissä asioissa.

Säännöksen 3 momentin mukaan vanhemmat voivat sopia 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun huoltajan kanssa:

- 1) että lapsen tulee asua kyseisen huoltajan luona; tai
- 2) että lapsen tulee asua vuorotellen yhtäältä vanhempiansa tai toisen vanhempansa ja toisaalta kyseisen huoltajan luona.

Säännöksen 5 momentin mukaan, jos lapsella on kaksi tai useampia huoltajia, he voivat sopia tehtävien jaosta huoltajien kesken.

Yllä sanotun säännöksen perusteella sosiaalilautakuntien vahvistamista huoltosopimuksista on jatkossa merkittävä huomattavasti enemmän tietoja väestötietojärjestelmään kuin nykyään. Tämä aiheuttaa sekä väestötietojärjestelmään että kuntien tietojärjestelmiin muutoksia. Jos kuntien tietojärjestelmiä ei pystytä muuttamaan, joutuvat kunnat lähettämään tiedot paperilla maistraateille tallennettaviksi, mikä lisää maistraattien työmäärää.

Tietojensaantioikeutta koskevat sopimusmääräykset pyritään mahdollisuuksien mukaan merkitsemään koodattuina väestötietojärjestelmään.

Väestötietojärjestelmän tietopalveluasiakkaista erityisesti Kelalla on tarvetta saada tarkkaa tietoa lapsen vuoroasumisesta, mistä syystä myös lapsen vuoroasumista koskevat vaihtoehdot toteutetaan merkittäviksi väestötietojärjestelmään koodattuina. Koska uutena asumisvaihtoehtona mahdollistuu asuminen muun huoltajan luona, joudutaan väestötietojärjestelmän lapsen asumista koskeviin tietoihin luomaan uusi henkilölaji tätä varten.

9 § Tuomioistuimen päätös lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

Säännöksen mukaan tuomioistuin voi määrätä, että lapsen tulee asua vanhempiansa ohella tai sijasta huoltajaksi määrätyn henkilön luona. Tuomioistuin voi määrätä myös lapsen vuoroasumisesta joko molempien vanhempien luona tai vanhempien taikka toisen vanhemman sekä muun huoltajan luona.

Yllä sanottujen tietojen välittämiseksi oikeuslaitoksen Tuomas -järjestelmästä väestötietojärjestelmään, on tehtävä muutoksia sekä väestötietojärjestelmään että Tuomas-järjestelmään.

Väestötietojärjestelmän tietopalveluasiakkaista erityisesti Kelalla on tarvetta saada tarkkaa tietoa lapsen vuoroasumisesta, mistä syystä vuoroasumista koskevat vaihtoehdot toteutetaan merkittäviksi väestötietojärjestelmään koodattuina. Koska uutena asumisvaihtoehtona mahdollistuu asuminen muun huoltajan luona, joudutaan väestötietojärjestelmän lapsen asumista koskeviin tietoihin luomaan uusi henkilölaji tätä varten.

9a § Tarkemmat määräykset vuoroasumisesta ja tapaamisoikeudesta

Säännöksen 2 momentin mukaan ”Ennen vuoroasumista koskevan päätöksen tekemistä tuomioistuimen on otettava omasta aloitteestaan käsiteltäväksi päätöksen vaikutus lapsen kotikuntalain (201/1994) mukaiseen asuinpaikkaan. Tarvittaessa tuomioistuimen tulee määrätä, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi.”

Vaikka tuomioistuin ei voi maistraattia sitovasti määritellä lapsen kotikuntalain mukaista asuinpaikkaa, voi olettaa, että näillä tuomioistuimien määräyksillä on hyvin painava ohjaava merkitys, kun maistraatti joutuu ratkaisemaan kysymyksen lapsen asuinpaikasta. Tästä syystä voi pitää tavoiteltavana, että myös nämä määräykset saadaan sähköisessä muodossa maistraattien tiedoksi. Tämä vähentäisi sekä asianosaisten että viranomaisten vaivaa asian

hoitamisessa.

Oikeudenkäynti (3. luku; 14-17 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei lausuttavaa.

Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17 d §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei lausuttavaa.

Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen (6. luku; 39 ja 41 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei lausuttavaa

Asetuksenantovaltuus (7. luku; 49 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Ei lausuttavaa.

Liitelait

Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?

Ei lausuttavaa.

Vaikutukset

Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?

Ehdotuksesta puuttuvat kokonaan arvio vaikutuksista väestötietojärjestelmään sekä kuntien ja oikeushallinnon tietojärjestelmiin tulevista muutoksista, jotka mahdollistavat uusien säännösten mukaisten tietojen välittämisen väestötietojärjestelmään.

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

Lapsenhuoltolain muuttamisesta väestötietojärjestelmään aiheutuvien muutosten kustannusarvio:

Edellä mietinnön 6a, 7 ja 9 §:ien johdosta vaadittavat muutokset väestötietojärjestelmään aiheuttavat seuraavia kustannusvaikutuksia

1. Väestötietojärjestelmän ylläpitoon arviolta 150 henkilötyöpäivää
2. VTJ -kyselyyn 10 henkilötyöpäivää ja
3. muutostietopalveluun 60 henkilötyöpäivää

eli yhteensä 220 henkilötyöpäivää, joista aiheutuu 185 000 euron kustannukset Väestörekisterikeskukselle.

Väestötietojärjestelmän henkilötietojen ja tietopalvelun uudistamishanke tapahtuu vuosina 2018-2021, jonka yhteydessä nykyiset henkilötietojen ylläpidon ja massamuotoisen tietopalvelun toteutukset siirretään uuteen ajanmukaiseen teknologiaan. Sen ohella myös nimilain muuttamisen myötä käyttöön tulevaa nimipalvelua joudutaan toteuttamaan vuonna 2018. Väestörekisterikeskus esittääkin toivomuksen, että lapsenhuoltolain muutos säädettäisiin tulemaan voimaan aikaisintaan kesäkuun alussa 2019. Sitä ennen ei ole mahdollista saada toteutettua edellä sanottuja lapsenhuoltolaista aiheutuvia muutoksia väestötietojärjestelmään.

Haapaniemi Sanna-Mari
Väestökisterikeskus